



مسئله مرور زمان در مجازات اسلامی

آیا تا به حال برایتان اتفاق افتاده که از وقوع جرمی متضرر شوید و بعد از مدت‌ها بخواهید شکایت کنید، اما دادسرا به‌علت گذشت مدت طولانی از زمان واقعه، شکایت شما را نپذیرد؟ در حقوق جزا به این مورد شمول «مرور زمان» می‌گویند.

آیا تا به حال برایتان اتفاق افتاده که از وقوع جرمی متضرر شوید و بعد از مدت‌ها بخواهید شکایت کنید، اما دادسرا به‌علت گذشت مدت طولانی از زمان واقعه، شکایت شما را نپذیرد؟ در حقوق جزا به این مورد شمول «مرور زمان» می‌گویند.

به گزارش «تابناک» مرور زمان به معنای سپری شدن زمانی است که پس از آن، امکان شکایت، تعقیب متهم، صدور و اجرای حکم وجود ندارد. در واقع پس از گذشت زمانی (که مقدار آن بسته به اهمیت هر جرم در قانون مشخص شده است) جامعه از صدمه‌ای که بر پیکرش وارد آمده است، چشم‌پوشی می‌کند.

مرور زمان مختص جرایم تعزیری است و جرایم موجب قصاص و حد مشمول مرور زمان نمی‌شوند. در این مطلب ابتدا به تعریف انواع مرور زمان و سپس مقدار آن در سرقت‌های تعزیری می‌پردازیم.

مرور زمان شکایت

این نوع مرور زمان مخصوص جرایم قابل گذشت است. جرم قابل گذشت جرمی است که صرفاً با شکایت شاکی قابل تعقیب است و در صورت گذشت شاکی در هر مرحله از رسیدگی، تعقیب یا مجازات موقوف می‌شود. (جرایم قابل گذشت در ماده ۱۰۴ قانون مجازات اسلامی، احصاء شده و سایر جرایم غیرقابل گذشت است.)

مرور زمان تعقیب

اگر از «تاریخ وقوع جرم» تا انقضای مواعد قانونی، جرم غیرقابل گذشت تعقیب نشود، پس از آن دیگر امکان تعقیب وجود ندارد. این مواعد با توجه به نوع جرم متفاوت است.

مرور زمان دادرسی

چنانچه از تاریخ «آخرین اقدام تعقیبی یا تحقیقی» تا انقضای مواعد قانونی، حکم قطعی صادر نشود، پس از آن دیگر امکان صدور حکم وجود ندارد. طبق تبصره یک ماده ۱۰۵ قانون مجازات اسلامی «اقدام تعقیبی یا تحقیقی، اقدامی است که مقامات قضایی در اجرای یک وظیفه قانونی از قبیل: احضار، جلب، بازجویی، استماع اظهارات شهود و مطلعان، تحقیقات یا معاینه محلی و نیابت قضایی انجام می‌دهند.»

مرور زمان اجرای حکم

اگر از زمان «قطعیت حکم» تا انقضای مواعد قانونی، حکم اجرا نشود، پس از آن دیگر امکان اجرای مجازات وجود ندارد.

مرور زمان اقسام سرقت‌های تعزیری

سرقت، جرمی غیرقابل گذشت است؛ بنابراین مشمول مرور زمان شکایت نمی‌شود و خواه شاکی شکایت کند، خواه نه، این جرم از سوی دادستان قابل تعقیب است.

به گزارش مهرداد، قانون مجازات اسلامی برای سرقت‌های مختلف با توجه به شرایط و نحوه وقوع آن، مجازات‌های متفاوتی مقرر کرده است. بر همین اساس، مدت زمانی که برای چشم‌پوشی از اقسام سرقت باید سپری شود نیز متفاوت است. در ادامه به انواع سرقت و مرور زمان هر یک از آن‌ها می‌پردازیم.

سرقت موضوع ماده ۶۵۱ بخش تعزیرات قانون مجازات اسلامی

- ۱ - سرقت موضوع ماده ۶۵۱ بخش تعزیرات قانون مجازات اسلامی مصوب سال ۱۳۷۵ که دربردارنده تمام شرایط زیر باشد. سرقت در شب واقع شده باشد؛ سارقان دو نفر یا بیشتر باشند؛ یک یا چند نفر از آن ها حامل سلاح ظاهر یا مخفی بوده باشند؛ سارقان از دیوار بالا رفته یا حرز را شکسته یا کلید ساختگی به کار برده یا این که عنوان یا لباس مستخدم دولت را اختیار کرده یا بر خلاف حقیقت خود را مأمور دولتی قلمداد کرده یا در جایی که محل سکونت یا آماده برای سکونت یا توابع آن است، سرقت کرده باشند همچنین سارقان در ضمن سرقت کسی را آزار یا تهدید کرده باشند. گذشت ۱۵ سال برای شمول مرور زمان تعقیب و صدور حکم و ۲۰ سال برای مرور زمان اجرای مجازات.
- ۲- سرقت موضوع ماده ۶۵۲ بخش تعزیرات قانون مجازات اسلامی مصوب سال ۱۳۷۵ یعنی راهزنی در راه ها و شوارع (در صورتی که راهزن به عنوان محارب تشخیص داده نشود) گذشت ۱۵ سال برای شمول مرور زمان تعقیب و صدور حکم و ۲۰ سال برای مرور زمان اجرای مجازات.
- ۳- سرقت موضوع ماده ۶۵۲ بخش تعزیرات قانون مجازات اسلامی مصوب سال ۱۳۷۵ درخصوص سرقت مقرون به آزار یا سرقت مسلحانه. گذشت ۱۰ سال برای مرور زمان تعقیب و صدور حکم و ۱۵ سال برای مرور زمان اجرای مجازات.
- ۴- سرقت موضوع ماده ۶۵۶ بخش تعزیرات قانون مجازات اسلامی مصوب سال ۱۳۷۵ یعنی سرقتی که حداقل دارای «یکی» از شرایط زیر باشد. سرقت درجایی که محل سکونت یا آماده برای سکونت یا در توابع آن یا در محل های عمومی از قبیل: مسجد و حمام و... واقع شده باشد؛ سرقت در جایی واقع شده باشد که به واسطه درخت یا بوته یا پرچین یا نرده، دارای حفاظ بوده و سارق حرز (حفاظ) را شکسته باشد؛ در صورتی که سرقت در شب واقع شده باشد؛ سارقان دو نفر یا بیشتر باشند؛ سارق مستخدم بوده و مال مخدوم (یعنی کارفرمای) خود را دزدیده یا مال دیگری را در منزل مخدوم خود یا منزل دیگری که به اتفاق مخدوم به آنجا رفته یا شاگرد یا کارگر بوده یا در محلی که معمولاً محل کار وی بوده از قبیل: خانه، دکان، کارگاه، کارخانه و انبار سرقت کرده باشد همچنین هرگاه اداره کنندگان هتل، مسافرخانه، کاروانسرا و کاروان و به طور کلی کسانی که به اقتضای شغل اموالی در دست آنان است، تمام یا قسمتی از آن را مورد دستبرد قرار دهند. گذشت ۷ سال برای شمول مرور زمان تعقیب و صدور حکم و ۱۰ سال برای مرور زمان اجرای مجازات.
- ۵- سرقت موضوع ماده ۶۵۷ بخش تعزیرات قانون مجازات اسلامی مصوب سال ۱۳۷۵ درخصوص کیف زنی و جیب بری و غیره. گذشت ۷ سال برای شمول مرور زمان تعقیب و صدور حکم و ۱۰ سال برای مرور زمان اجرای مجازات.
- ۶- سرقت موضوع ماده ۶۵۹ بخش تعزیرات قانون مجازات اسلامی مصوب سال ۱۳۷۵: سرقت وسایل و متعلقات مربوط به تاسیسات مورد استفاده عمومی. گذشت ۷ سال برای مرور زمان تعقیب و صدور حکم و ۱۰ سال برای مرور زمان اجرای مجازات.